

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Raport privind activitatea din anul 2005

I. Potrivit atribuțiilor ce i s-au stabilit prin art.126 din Constituție și art.18 din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, Înalta Curte de Casație și Justiție, în calitate sa de unică instanță supremă în România, asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești.

1. Ca și în anii precedenți, Înalta Curte de Casație și Justiție a funcționat cu 4 secții - Secția civilă și de proprietate intelectuală, Secția penală, Secția comercială și Secția de contencios administrativ și fiscal - constituindu-se, totodată, în complet format din 9 judecători sau în Secții Unite, fiecare având competență proprie de soluționare.

Pentru aducerea la îndeplinire a atribuției sale, cu caracter constituțional, de asigurare a interpretării și aplicării unitare a legii de către celelalte instanțe judecătorești, Înalta Curte de Casație și Justiție a urmărit ca verdictele sale, pronunțate în cadrul secțiilor, în Complet format din 9 judecători și în Secții Unite, să fie conforme nu numai cu litera legii, ci și cu spiritul acesteia, spre a corespunde cerințelor de imediată perspectivă a dezvoltării societății românești.

2. În acest cadru, în raport cu competența specifică fiecăreia, cele 4 secții au soluționat, în cursul anului 2005, recursurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel, precum și un număr restrâns de recursuri în anulare formulate anterior desființării acestei căi extraordinare de atac.

3. Potrivit competențelor stabilite prin lege, secțiile instanței supreme au mai soluționat cererile de strămutare a judecării proceselor, conflicte de competență și alte cereri.

4. În cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție au fost judecate, în primă instanță, cauze privind infracțiuni săvârșite de senatori și deputați, membri ai Guvernului, generali, magistrați, membri ai Înalțului Cler și de alte persoane stabilite de lege.

5. Înalta Curte de Casație și Justiție s-a constituit în complet format din 9 judecători, pentru a judeca recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de secții în primă instanță, precum și contestații, respectiv, recursuri formulate de magistrați împotriva hotărârilor pronunțate în materie disciplinară de secțiile Consiliului Superior al Magistraturii.

6. Înalta Curte de Casație și Justiție s-a întrunit în Secții Unite pentru judecarea recursurilor în interesul legii cu care a fost sesizată, pentru a se pronunța în cazurile de schimbare a jurisprudenței proprii, precum și, în cadrul verificării constituționalității legilor înainte de promulgare, în vederea sesizării Curții Constituționale.

7. Acționând neabătut pentru îndeplinirea atribuțiilor ce i-au revenit pe linia asigurării interpretării și aplicării unitare a legii de către toate instanțele judecătorești, Înalta Curte de Casație și Justiție a folosit, în acest scop, posibilitățile de a se pronunța asupra chestiunilor de drept controversate prin deciziile ce le-a adoptat în procesele ce i-au revenit spre soluționare potrivit competențelor sale, precum și de a rezolva, prin considerentele hotărârilor, reglementările cu conținut neclar și situațiile delimitate insuficient de legiuitor.

În scopul asigurării accesului la jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, instanța supremă a editat în cursul anului 2005 atât Buletinul jurisprudenței pentru anul 2004, cât și Buletinul Casației, revista oficială trimestrială a instanței supreme, în care se regăsesc, în principal, cele mai recente soluții de principiu ale Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Tot în acest scop, Înalta Curte de Casație și Justiție asigură, în mod permanent, publicarea pe pagina sa de Internet a deciziilor pronunțate în recurs în interesul legii, a hotărârilor relevante în diferite domenii ale dreptului, în rezumat și a textului integral al tuturor hotărârilor pronunțate de secții și Completul de 9 judecători.

II. 1. În cursul anului 2005, instanța supremă a funcționat, în cea mai mare parte a timpului, cu 106 judecători și 66 magistrați asistenți (din 121 și, respectiv, 79 prevăzuți în statul de funcții), precum și în condițiile ocupării celor 141 posturi de grefieri și alt personal auxiliar de specialitate.

2. Volumul imens de cauze aflat pe rolul instanței supreme, ca și dificultățile întâmpinate pentru încadrarea tuturor posturilor de judecători și magistrați asistenți, datorită intervalului necesar îndeplinirii formalităților inerente ocupării lor pe măsură ce devin vacante, a impus eforturi deosebit de mari din partea acestor două categorii de personal, pentru a putea face față activității.

III. 1. În anul 2005, s-au aflat pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție un număr de 55.959 cauze (față de 92633 în anul precedent).

Din totalul de 55.959 cauze aflate pe rol, au fost soluționate 43125, rămânând nejudicate, la sfârșitul anului, 12.834 dosare.

2. Pe secții, evoluția cauzelor se prezintă astfel:

- La secția penală s-au aflat pe rol 9669 dosare (cu 689 mai multe decât în anul precedent), din care s-au judecat 7941, iar 1728 au rămas nesoluționate;
- La secția civilă și de proprietate intelectuală s-au aflat pe rol 29602 dosare (cu 26302 mai puține decât în anul precedent, ca urmare a modificărilor de competență în materia recursurilor), din care au fost soluționate 22696, rămânând nejudicate 6906 cauze;
- La Secția comercială s-au aflat pe rol 8.369 dosare (cu 6331 mai puține decât în anul 2004, ca urmare a restrângerii competenței), din care s-au judecat 6063, rămânând nejudicate 2306 cauze;
- La Secția de contencios administrativ și fiscal s-au aflat pe rol 7741 dosare (cu 4845 mai puține decât în anul 2004, tot datorită restrângerii competenței), din care s-au soluționat 6026, rămânând nejudicate 1715 cauze;
- La Secțiile Unite și Completul de 9 judecători s-au aflat pe rol 572 cauze, din care s-au judecat 393, iar 179 au rămas nesoluționate.

Comisia specială privind controlul averilor a fost sesizată cu 6 cauze, din care s-au rezolvat 5, una rămânând nesoluționată.

3. Ca urmare a volumului foarte mare de dosare aflate pe rolul instanței supreme, în anul 2005 au revenit, în medie, câte aproximativ 1.500 cauze pe judecător, fiind soluționate, tot în medie, circa 900 cauze de către fiecare judecător, din care numeroase cu complexitate deosebită.

4. S-a procedat treptat, începând din decembrie 2004, la distribuirea aleatorie a cauzelor pe completele de judecată, acest proces fiind încheiat, practic, în luna februarie a anului 2005.

5. Cu tot volumul mare de cauze aflat pe rolul instanței supreme, care a impus fixarea unui număr de cel puțin 100 de dosare la fiecare ședință de judecată, în urma eforturilor depuse de întregul corp de magistrați s-a reușit să fie aprofundate toate problemele de drept ce s-au ivit, asigurându-se soluționarea lor în strictă conformitate cu cerințele de legalitate și temeinicie, precum și cu preocuparea de a li se da conținut îndrumător pentru celelalte instanțe.

În raport cu aceste preocupări, la un total de 43.124 cauze soluționate, au fost admise căile de atac exercitate și, respectiv, cererile în 7.204 dosare (16,5 %), în 18.628 (43 %) s-au respins, în 785 (1,5 %) s-a luat act de retragerea căilor de atac sau a cererilor, în 6.333 (14,5 %) s-au dat alte soluții, iar 10.174 dosare (24,5 %) au fost transmise, pe cale administrativă, la instanțele devenite competente după intrarea în vigoare a Legii nr.219/2005, în urma verificărilor efectuate de completele de judecată cărora le fuseseră repartizate aleatoriu.

Casările pronunțate, ca urmare a admiterii căilor de atac, reflectă și practici neunitare la unele instanțe, iar cele 23 decizii pronunțate de instanța supremă în interesul legii, mai multe decât în orice altă perioadă anterioară comparabilă, au obstaculat asemenea practici în domeniul dreptului penal, al celui civil, comercial și în materia contenciosului administrativ.

6. Modificările intervenite ulterior în competența de judecată a instanței supreme, ca urmare a intrării în vigoare a dispozițiilor Legii nr.219/2005, au determinat o reducere substanțială a termenelor de soluționare a cauzelor, precum și îmbunătățirea calității propriei activități.

IV. Confruntată cu o diversitate inepuizabilă de spețe, Înalta Curte de Casație și Justiție a pus accentul, în continuare, pe soluționarea proceselor în strictă conformitate cu spiritul legilor aplicabile, urmărind să promoveze cu consecvență principiile ce se degajă din Constituție, să asigure interpretarea normelor de drept naționale în raport cu prioritatea ce o au reglementările internaționale în toate situațiile în care au fost vizate drepturile fundamentale ale omului.

1. În urmărirea realizării acestor finalități, prin deciziile pronunțate în materie penală s-a pus accent deosebit pe clarificarea situațiilor de fapt reținute prin hotărârile supuse căilor de atac exercitate la instanța supremă, considerându-se că aceasta constituie premiza de bază ce poate asigura aplicarea corectă și unitară a legilor de către instanțele judecătorești.

În acest cadru, prin deciziile adoptate în interesul legii, Secțiunile Unite au rezolvat probleme de drept penal material, reușind să imprime coordonate cu caracter îndrumător în chestiuni de

principiu soluționate neunitar de către instanțele judecătorești.

Astfel, prin decizia nr.IV din 26 septembrie 2005 au fost stabilite criteriile de aplicare a unor circumstanțe agravante în cazul infracțiunii de omor calificat, prin deciziile nr.II și III din 23 mai 2005 s-au determinat trăsăturile de diferențiere dintre anumite infracțiuni privind viața sexuală, prin decizia nr.IX din 24 octombrie 2005 au fost date îndrumări referitoare la încadrarea juridică a faptei de emitere frauduloasă de cecuri în raport cu scopul urmărit și cu împrejurarea dacă beneficiarul a avut cunoștința de lipsa disponibilului necesar acoperirii sumelor înscrise, prin decizia nr.X din 24 octombrie 2005 s-au dat indicații cu privire la modul de aplicare a dispozițiilor de grațiere colectivă sau individuală în cazul concursului de infracțiuni, iar prin decizia nr.XIV din 21 noiembrie 2005 au fost delimitate efectele grațierii condiționate asupra pedepselor a căror executare este suspendată condiționat.

S-a decis, de asemenea, că măsura de siguranță a confiscării speciale a mijlocului de transport, în cazul infracțiunii de trafic de droguri, poate fi luată numai dacă se dovedește că acesta a servit efectiv la realizarea laturii obiective a uneia dintre infracțiunile prevăzute în art.2 - 10 din Legea nr.143/2000 sau dacă se stabilește că a fost fabricat, pregătit ori adaptat în vederea săvârșirii unor astfel de infracțiuni.

Prin decizii de speță, pronunțate de Secția penală și Completul de 9 judecători, s-a manifestat mai multă exigență în examinarea motivelor de casare ce au vizat calificarea faptelor deduse judecării, ceea ce a determinat fie menținerea, cu motivări adecvate, a încadrărilor juridice stabilite în primă instanță sau în apel, fie modificarea acestora în cazurile în care atari soluții s-au impus.

Astfel, prin mai multe decizii s-a considerat că sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de trafic de persoane, prevăzută în art.12 din Legea nr.678/2001, în cazul recrutării de persoane, în vederea exploatării cu încălcarea normelor legale privind condițiile de muncă, de salarizare, sănătate și securitate, precum și al transportării acestor persoane în străinătate, unde nu li s-a plătit activitatea depusă și nici nu li s-a asigurat cazare și hrană corespunzătoare, li s-au reținut pașapoartele și, în final, au fost abandonate fără resurse.

S-a considerat, de asemenea, că recrutarea mai multor persoane în același timp și loc, în baza unei rezoluții infracționale unice, pentru practicarea prostituției și transportarea lor în străinătate în vederea realizării de foloase materiale, constituie câte o infracțiune unică de trafic de persoane și de proxenetism, iar nu o pluralitate de infracțiuni determinată de numărul subiecților pasivi recrutați în acest scop.

S-a mai decis că înregistrarea în evidența contabilă de acte justificative fictive, pentru cheltuieli ce nu au fost făcute în realitate, cu consecința diminuării venitului net și, implicit, a obligației fiscale către stat, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de evaziune fiscală și ale infracțiunii de fals intelectual prevăzute de art.40 din Legea contabilității nr.82/1991.

În cazul infracțiunii de tâlhărie, săvârșită prin pătrunderea inculpatului, fără drept, în locuința părții vătămate, s-a considerat că nu există concurs de infracțiuni între violarea de domiciliu și tâlhărie, ci o infracțiune unică de tâlhărie prevăzută în art.211 alin.2 ind.1 lit.c din Codul penal, care se referă la săvârșirea tâlhăriei într-o locuință sau în dependențe ale acesteia, cu consecința absorbirii violării de domiciliu în această variantă agravată a infracțiunii de

tâlhărie.

În legătură cu infracțiunea de asociere pentru săvârșirea de infracțiuni prevăzută în art.323 din Codul penal, s-a decis că întrunește elementele constitutive ale acestei infracțiuni fapta de asociere în scopul sustragerii de obiecte de cult din bisericile situate într-o anumită zonă, în care scop inculpații s-au organizat, stabilind uneltele ce urmau să le folosească și autoturismele necesare deplasărilor, precum și modalitatea de valorificare a bunurilor sustrate.

S-a considerat că fapta de a oferi spre vânzare mai multe doze de heroină și de a le transporta la locul tranzacției întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de trafic de droguri de mare risc în forma consumată, iar nu doar ale tentativei la această infracțiune, chiar dacă tranzacția nu a mai avut loc datorită intervenției organelor de poliție, întrucât prin art.2 alin.1 și 2 din Legea nr.143/2000 sunt încriminate, ca modalități alternative de săvârșire a infracțiunii, și punerea în vânzare, distribuirea, livrarea cu orice titlu, transportul sau deținerea drogurilor de mare risc.

S-a apreciat că infracțiunea de sustragere sau distrugere de înscrisuri prevăzută în art.242 din Codul penal este o infracțiune contra autorității, al cărei obiect material constă în orice înscris aflat în păstrarea ori deținerea unui organ sau a unei instituții de stat ori a unei alte unități prevăzute în art.145, cu excepția înscrisurilor emise de un organ de urmărire penală, de o instanță de judecată sau de un alt organ de jurisdicție, ori destinate acestora.

Ca urmare, s-a decis că distrugerea oricăruia dintre aceste din urmă înscrisuri, ori împiedicarea în orice mod ca un înscris destinat unuia dintre acele organe să ajungă la ele, când astfel de înscrisuri sunt necesare soluționării unei cauze, constituie infracțiunea prevăzută de art.272 din Codul penal, având ca specific împiedicarea îndeplinirii justiției.

S-a decis că fapta de a lipsi de libertate pe o persoană și a o obliga, în schimbul eliberării, la plata unei sume de bani întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de lipsire de libertate în mod ilegal în formă agravată prevăzută de art.189 alin.2 din Codul penal, iar nu pe cele ale infracțiunii de șantaj, întrucât șantajul este absorbit, ca element circumstanțial de agravare, în această formă a infracțiunii de lipsire de libertate în mod nelegal.

În legătură cu conducerea pe drumurile publice, s-a decis că, în cazul unui accident de circulație, uciderea unei persoane de către conducătorul unui autovehicul care, deși a avut viteză legală, nu a respectat semnificația unui indicator rutier și nu a redus viteza astfel încât să poată efectua o depășire în condiții de siguranță, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de ucidere din culpă prevăzută în art.178 alin.2 din Codul penal.

În clarificarea dispozițiilor legale referitoare la grațiere, s-a decis că, în cazul săvârșirii unei infracțiuni intenționate înăuntrul termenului de suspendare a executării pedepsei, aceasta se revocă și se execută alături de pedeapsa aplicată pentru noua infracțiune. Ca urmare, s-a stabilit că, dacă pedeapsa anterioară constituie primul termen al recidivei postcondamnatorii, în urma revocării grațierii nu se mai poate constata grațierea acestei pedepse deoarece este operantă exceptarea determinată de calitatea de recidivist a inculpatului.

S-a decis că, în cazul recunoașterii hotărârii de condamnare pronunțată în străinătate și al transferării persoanei condamnate pentru continuarea executării unei pedepse privative de

libertate în România, instanța este obligată, în conformitate cu art.146 alin.2 lit.c din Legea nr.302/2004, să deducă integral, din pedeapsa de executat, atât perioada de detenție executată după pronunțarea hotărârii de condamnare, cât și durata arestării preventive anterioară acestui moment.

2. În materia dreptului procesual penal, Secțiile Unite s-au pronunțat, prin decizii adoptate în interesul legii, cu privire la compunerea pe care trebuie să o aibă completele ce judecă în primă instanță infracțiunile de corupție, la organul căruia trebuie să i se adreseze plângerea prealabilă în cazul infracțiunilor prevăzute în art.279 alin.2 lit.a din Codul de procedură penală săvârșite de polițiști având calitatea de organe de cercetare penală ale poliției judiciare, precum și la inadmisibilitatea plângerii adresate direct instanței de judecată, împotriva rezoluțiilor sau a ordonanțelor procurorului de netrimiteră în judecată, fără ca aceste acte să fi fost atacate, mai întâi, la procurorul ierarhic superior.

Tot în cadrul preocupării pentru asigurarea aplicării unitare a legii, s-a decis că schimbarea încadrării juridice a faptei ce face obiectul actului de sesizare a instanței, prin încheiere pronunțată înainte de soluționarea cauzei, nu atrage incompatibilitatea judecătorului care a făcut parte din completul de judecată.

S-a mai decis, în Secții Unite, că în cazurile în care judecătorul sau instanța se pronunță prin încheiere, asupra măsurilor preventive, întocmirea unei minute este obligatorie, sub sancțiunea nulității absolute, iar amânarea executării pedepsei închisorii își produce efectele începând cu data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești de admitere a cererii.

S-a mai stabilit, tot prin decizii în interesul legii, că atât încheierea prin care se dispune, în cursul urmăririi penale, respingerea cererii de revocare, de înlocuire sau încetare a arestării preventive, cât și încheierea dată în primă instanță și în apel, prin care este respinsă cererea de revocare, înlocuire sau încetare a arestării preventive, nu pot fi atacate, separat, cu recurs.

În fine, s-a stabilit, printr-o decizie dată în vederea asigurării aplicării unitare a legii, că în cauzele în care acțiunea penală s-a stins în faza urmăririi penale, printr-o rezoluție de netrimiteră în judecată adoptată de procuror, acesta poate exercita, în fața instanței civile, acțiunea pentru desființarea totală sau parțială a unui înscris falsificat numai în cazurile prevăzute în art.45 alin.1 din Codul de procedură civilă.

Prin decizii de speță, s-a stabilit că faptele penale ale persoanelor care, la data săvârșirii lor, aveau calitatea de militari în cadrul Direcției Generale a Penitenciarelor, iar prin efectul Legii nr.293/2004 au devenit funcționari publici civili, nu sunt de competența instanțelor militare după momentul intrării în vigoare a acestei legi. S-a considerat că soluția se impune în raport cu caracterul activ al legii procesual penale, prevederile art.40 alin.1 lit.a din Codul de procedură penală nefiind incidente întrucât pierderea calității la care se referă acest text de lege privește alte situații decât cele decurgând din efectele legii, cum este demilitarizarea întregului sistem penitenciar.

S-a decis că, întotdeauna, cauzele în care inculpații sunt majori se judecă în complete obișnuite, iar nu de judecători anume desemnați, chiar dacă infracțiunile au fost săvârșite asupra unor minori. S-a avut în vedere că prevederile din Legea nr.304/2004 referitoare la înființarea, în cadrul instanțelor de drept comun, a unor secții sau complete specializate, pentru judecarea infracțiunilor săvârșite de minori sau asupra minorilor, nu fac trimitere la

reglementările din Codul de procedură penală, astfel că dispozițiile art.483 din acest cod, potrivit cărora cauzele în care inculpatul este minor se judecă de judecători anume desemnați, nu se aplică și cauzelor în care inculpatul este major și a săvârșit infracțiunea asupra unui minor.

În legătură cu menținerea arestării preventive în cursul judecății, s-a considerat că în cazul constituirii unui grup format din 17 persoane, în scopul săvârșirii infracțiunilor de șantaj, proxenetism și vătămare corporală gravă, cu participarea mai multor cadre de poliție, este realizat gradul de pericol concret pentru ordinea publică de natură a justifica menținerea unei atari măsuri în cursul judecății.

S-a decis că persoanele aflate în executarea unei pedepse privative de libertate pot face plângere împotriva măsurilor luate de către administrația penitenciarului, iar competența de a soluționa o astfel de plângere revine judecătoriei în a cărei circumscripție se află penitenciarul unde condamnatul execută pedeapsa la data introducerii plângerii.

Referitor la schimbarea încadrării juridice, s-a apreciat că încălcarea prevederii art.334 din Codul de procedură penală, potrivit căreia, în cursul judecății, instanța este obligată să pună în discuție noua încadrare, atrage nulitatea hotărârii numai atunci când prin nepunerea în discuție s-a adus părții o vătămare ce nu poate fi înlăturată decât prin anularea actului. Ca urmare, s-a decis că, în cazul în care schimbarea încadrării juridice s-a făcut din autorat în complicitate, care este o formă de participare mai ușoară, iar inculpatul și-a făcut toate apărările în legătură cu calitatea sa de autor al faptei, astfel că noua încadrare nu a fost de natură a-i deschide căi noi de apărare, nu se poate considera că încălcarea unei atare cerințe procedurale i-a cauzat vreo vătămare, încât nepunerea în discuție a schimbării încadrării nu atrage nulitatea hotărârii.

S-a mai decis că, în urma casării hotărârii de achitare a inculpatului de către prima instanță, soluție menținută în apel, instanța de recurs nu poate condamna pe inculpat, pentru prima dată, fără a-l asculta și a-i da posibilitate să solicite administrarea de probe în apărare. Ca urmare, Înalta Curte de Casație și Justiție, care nu rejudecă după casare dacă este necesară administrarea de probe, va trimite cauza pentru rejudecare la instanța a cărei hotărâre a fost casată sau, când interesele justiției o cer, la o altă instanță egală în grad.

În ceea ce privește valoarea probatorie a declarațiilor inculpatului, s-a decis că negarea de către acesta a realității declarațiilor de recunoaștere a săvârșirii faptei, date în cursul urmăririi penale, nu poate fi luată în considerare dacă în cursul procesului penal s-au administrat alte probe, neîndoielnice, de vinovăție.

S-a decis că este inadmisibilă contestația la executare prin care s-a cerut înlăturarea măsurii de siguranță a expulzării pe motiv că persoana condamnată ar fi supusă unor tratamente inumane în țara de origine prin executarea unei pedepse, dacă hotărârea de condamnare în țara de origine este anterioară celei prin care s-a dispus expulzarea de către instanța română, întrucât incidentul invocat, fiind anterior judecării procesului în România, nu poate fi considerat că s-a ivit în cursul executării pedepsei.

În cazul condamnării unei persoane pentru mai multe infracțiuni săvârșite în concurs sau pentru săvârșirea unei infracțiuni continuate, s-a considerat că o cerere de revizuire, prin care se tinde a se dovedi că acea persoană nu a comis unele dintre infracțiunile aflate în concurs

sau o parte dintre acțiunile componente ale infracțiunii continuate, este nefondată deoarece nu întrunește cerințele prevăzute în art.394 din Codul de procedură penală, prin care sunt reglementate cazurile de revizuire.

În legătură cu limitele admisibilității recursului, s-a stabilit că în cazul când inculpatul nu a folosit calea de atac a apelului, iar în apelul declarat de procuror a fost modificată numai durata pedepsei închisorii și modalitatea de executare, în sensul majorării pedepsei și înlăturării dispoziției de suspendare condiționată a executării, recursul inculpatului nu poate fi examinat, în raport cu dispozițiile art.385 ind.1 alin.4 din Codul de procedură penală, decât sub aceste două aspecte, iar nu și cu privire la existența vinovăției, chestiune ce este soluționată definitiv.

3. În materia dreptului civil și de proprietate intelectuală, calitatea precară a unor norme juridice, depășite de evoluția socială și politică sau insuficient de cuprinzătoare, s-a reflectat, datorită previzibilității lor reduse, într-o arie largă de soluții neunitare și chiar contradictorii în domeniul practicii judiciare.

Mai mult decât în orice alt domeniu, aplicarea legii trebuie să-și găsească temei nu numai în litera acesteia, ci mai ales în spiritul ei, în astfel de litigii impunându-se să se recurgă deseori la principiile generale de drept, care țin loc de normă de reglementare, la dispozițiile art.11 alin.2 din Constituție, potrivit căroră "tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern".

Un alt postulat ce a trebuit să fie urmărit este cel înscris în art.20 din Constituție, potrivit căruia "dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu practicile și cu celelalte tratate la care România este parte", sub acest aspect reglementările internaționale având prioritate.

În acest cadru, problema prioritară a aplicării normelor de drept în legătură cu restituirea imobilelor preluate abuziv de către stat a fost soluționată pornindu-se de la raportul ce trebuie să existe între normele comunitare și legile interne referitoare la proprietate. Ca urmare, cazurile de neconcordanță între normele comunitare și normele de drept intern au fost soluționate în funcție de competențele la care statele au înțeles să renunțe sau pe care au vrut să le rezerve în virtutea tratatelor, ținându-se seama, în mod evident, că normele comunitare au prioritate numai dacă sunt mai favorabile. S-a urmărit ca lacunele din normele de drept intern să fie îndreptate prin adaptarea acestor norme la standardele lor de aplicare, în spiritul prevederilor constituționale și reglementărilor internaționale.

În contextul acestor realități, Înalta Curte de Casație și Justiție a fost pusă în situația de a rezolva problema dacă titularul unui drept subiectiv, recunoscut de Legea nr.10/2001, are acces la justiție în caz de tăcere a unității notificate să se pronunțe prin decizie sau, după caz, prin dispoziție motivată, asupra cererii sale de măsuri reparatorii.

Cu tot caracterul lacunar al Legii nr.10/2001, s-a răspuns afirmativ, motivându-se că prevederile art.6 și 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale și ale art.21 din Constituție consacră imperativ dreptul oricărei persoane de a se adresa efectiv justiției, pentru a hotărî asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu

caracter civil.

Punându-se problema instanței căreia îi revine competența de a soluționa asemenea litigii, s-a considerat că, din moment ce persoana îndreptățită potrivit Legii nr.10/2001 dobândește ex lege un drept subiectiv civil patrimonial și nu un drept subiectiv administrativ, iar actele de dispoziție (deciziile) privind imobilele aflate sub incidența acestei legi sunt acte juridice civile, competența procesuală de soluționare a unor asemenea litigii este de natură pur civilă și nu specifică instanței de contencios administrativ. Totodată, pe verticală, a fost determinată competența tribunalului în această materie, considerându-se că, pentru rațiuni de judecată unitară, litigiile izvorâte din temporizarea ori refuzul de finalizare a procedurii prealabile prevăzute de Legea nr.10/2001 nu pot fi atribuite decât, simetric, regulilor procesuale prevăzute în această lege, în competența instanței care judecă acțiunea principală, care este tribunalul conform art.24 alin.8 și urm. din lege.

Au fost necesare clarificări în legătură cu conținutul art.46 alin.2 din Legea nr.10/2001, potrivit căruia "actele juridice de înstrăinare, inclusiv cele făcute în cadrul procesului de privatizare, având ca obiect imobile preluate fără titlu valabil, sunt lovite de nulitate absolută, în afară de cazul în care actul a fost încheiat cu bună - credință".

În această privință, practica instanței supreme a fost constantă în sensul invalidării, pentru nulitate absolută, a înstrăinărilor vizate de art.46 alin.2 din Legea nr.10/2001, dacă ele au reprezentat acte de intenție fondate pe o cauză ilicită sau fraudă, constatată mai ales în cazurile în care cumpărătorul a știut că titlul statului era contestat în instanță. S-a decis, însă, că dacă titlul statului exista la data înstrăinării, fiind transmis sau înscris în cartea funciară, iar actul juridic de înstrăinare a fost încheiat anterior contestării acestui titlu în justiție, nulitatea absolută, cerută să se constate împotriva subdobânditorului, nu mai este operantă.

Dimpotrivă, s-a considerat constant că notificarea subdobânditorului, având ca obiect contestarea titlului statului, produce efecte de nulitate atunci când precede actul de înstrăinare, cu condiția să fi fost comunicată subdobânditorului, iar dovada comunicării să satisfacă cerințele legale referitoare la trimiterea și comunicarea actelor de procedură.

În legătură cu recurgerea la măsurile reparatorii reglementate prin Legea nr.10/2001, Secția civilă și de proprietate intelectuală a instanței supreme a decis că procedura soluționării notificării, pe care persoana îndreptățită o adresează deținătorului imobilului preluat în mod abuziv de stat, astfel cum a fost reglementată prin art.21 din această lege, este subsumată exercițiului unui drept subiectiv și are caracter necontencios, dar obligatoriu, conform art.109 din Codul de procedură civilă, astfel că, dacă este temporizată, deschide celui vătămat accesul la jurisdicția civilă, pentru a impune finalizarea ei.

S-a decis că imobilele naționalizate în temeiul Legii nr.119/1948, dacă erau deținute la data intrării în vigoare a Legii nr.10/2001 de o societate comercială la care statul sau o autoritate a administrației publice centrale sau locale este acționar, vor fi restituite în natură, conform art.20 alin.1 din Legea nr.10/2001, iar nu prin echivalent valoric, în sensul reglementat prin art.27 din aceeași lege, dacă nu există vreuna dintre situațiile menționate în cuprinsul acestui din urmă text de lege.

S-a subliniat că, în acest scop, se ia în considerare situația de la data intrării în vigoare a Legii nr.10/2001, dată de la care imobilul este indisponibilizat, încât nu mai are relevanță

privatizarea societății comerciale deținătoare a bunului și nici nu mai sunt operante drepturile referitoare la măsuri reparatorii, prin echivalent, potrivit art.27 alin.1 din aceeași lege.

În cazul acțiunii în revendicare a unui imobil naționalizat în baza Decretului nr.92/1950, s-a decis că admiterea acesteia este condiționată de admiterea cererii de constatare a nulității contractului prin care statul a vândut acel imobil chiriașului, chiar dacă bunul respectiv a fost preluat fără titlu valabil. S-a considerat, în acest sens, că numai reaua credință dovedită a chiriașului cumpărător poate determina desființarea contractului de vânzare - cumpărare prin sancțiunea nulității absolute, buna credință prezumându-se potrivit art.1899 alin.2 din Codul civil.

Tot în legătură cu imobilele preluate în mod abuziv de către stat, s-a apreciat că decizia sau, după caz, dispoziția de aprobare a restituirii în natură a unui imobil, preluat în mod abuziv de stat, face dovada proprietății persoanei îndreptățite asupra acestuia, are forța probantă a unui înscris autentic și constituie titlu executoriu, conform art.23 alin.4 din Legea nr.10/2001. Ca urmare, s-a considerat că revocarea sau anularea ulterioară a deciziei, respectiv, dispoziției de restituire în natură a imobilului nu se mai poate realiza pe cale administrativă, chiar dacă, între timp, imobilul a fost inclus, prin hotărâre a guvernului, în categoria bunurilor nerestituibile în natură.

S-a subliniat, de asemenea, că statul nu are titlu valabil pentru locuințele preluate în baza Decretului nr.223/1974 și că este nul contractul prin care bunul a fost vândut persoanei care recăpătase prin fraudă calitatea de chiriaș.

În ce privește contractul de întreținere, s-a considerat că rezilierea acestuia se poate dispune numai în cazul când, din culpa debitorului, creditorul nu a primit întreținerea prevăzută în contract, care, de regulă, constă în asigurarea hranei, a îmbrăcăminte, medicamentelor și satisfacerea oricăror alte nevoi și se prestează în natură. S-a apreciat că refuzul de a primi întreținerea cuvenită, fără un motiv întemeiat, constituie un abuz din partea creditorului, acesta neputând obține rezilierea contractului prevalându-se de propria culpă.

Referitor la contractul de închiriere, s-a apreciat că, în conformitate cu art.969 din Codul civil și cu art.24 lit.b din Legea locuinței nr.114/1996 republicată, precum și potrivit prevederilor contractului de închiriere, locatorul poate solicita rezilierea contractului de închiriere pe motiv că locatarul nu și-a îndeplinit obligația de a achita chiria. S-a considerat însă, în temeiul art.1101 alin.2 din Codul civil, că instanța poate să acorde debitorului un termen pentru respectarea obligațiilor asumate, în scopul salvării actului juridic încheiat.

În ceea ce privește daunele cominatorii, s-a stabilit, prin decizie dată în interesul legii, că este admisibilă cererea de obligare la astfel de daune și în condițiile în care, prin art.580 ind.3 din Codul de procedură civilă, a fost reglementată obligarea debitorului la plata amenzii civile, precum și că hotărârea prin care s-au acordat daune cominatorii este susceptibilă de executare silită, la cererea creditorului, în limita daunelor - interese dovedite.

Tot prin decizie, dată în interesul legii, s-a considerat că nu este permisă de lege clauza penală prin care se stabilește obligația restituirii la scadență a sumei împrumutate sub sancțiunea penalităților de întârziere, pe lângă dobânda contractuală convenită sau pe lângă dobânda legală. S-a apreciat că nu există temei legal care să permită stabilirea, în cadrul raporturilor civile, a altor dobânzi decât cele prevăzute în contract, al căror quantum poate

depăși dobânda legală cu cel mult 50 % pe an potrivit art.5 alin.1 din Ordonanța Guvernului nr.9/2000, astfel cum a fost aprobată prin Legea nr.356/2002.

Existând practică judiciară contradictorie în legătură cu aplicarea dispozițiilor Legii cadastrului și publicității imobiliare nr.7/1996, s-a stabilit că acțiunile de carte funciară referitoare la drepturi reale imobiliare, prevăzute în acte juridice valabile încheiate anterior intrării în vigoare a acestei legi, sunt guvernate de dispozițiile legii vechi, respectiv de Decretul - Lege nr.115/1938.

În ceea ce privește proprietatea intelectuală, s-a decis că noutatea și utilitatea reprezintă condiții de fond pentru ca realizarea tehnică să fie protejată în sensul reglementat prin Legea nr.64/1991, iar aprecierea acestor condiții precum și atestarea calității de autor constituie atributul exclusiv al unității care aplică inovația. Ca urmare, s-a considerat că dovada poate fi făcută, în caz de litigiu, prin orice mijloc de probă, cum ar fi adeverințe, certificate, procese - verbale de negociere, contracte de cesiune intervenite între autori și unitatea care a aplicat inovația.

Tot astfel, făcându-se referire la dispozițiile Legii nr.64/1991 privind brevetele de invenție și ale Legii nr.93/1998 privind protecția tranzitorie a brevetelor de invenție, s-a stabilit că acțiunea în anulare a unui brevet trebuie soluționată în contradictoriu cu Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, ca instituție emitentă și de executare a hotărârilor pronunțate în acest domeniu, considerându-se că, altfel, hotărârea judecătorească de anulare a unui brevet nu i-ar fi opozabilă și, deci, nu ar fi executorie.

4. În domeniul dreptului comercial, în materia contractelor de vânzare - cumpărare s-au pronunțat decizii prin care a fost promovat principiul prevalării salvării efectelor juridice ale actului.

În acest sens, s-a apreciat că o capacitate mai mică a bunului vândut, decât cea stabilită, nu constituie un viciu ascuns, precum și că eventuale vicii aparente, care au făcut necesară repararea ulterioară a bunului, trebuiau sesizate la recepția produselor, prin diligențele ce se impuneau a fi depuse. S-a considerat că, din moment ce cumpărătorul a recepționat bunul fără a formula obiecțiuni privind calitatea sau capacitatea acestuia, iar vicii ascunse ale lucrului vândut nu s-au constatat, trebuie promovat principiul juridic al prevalării salvării efectelor juridice ale actului, iar nu să se dispună desființarea acestuia.

Tot în materia contractului de vânzare - cumpărare, s-a considerat că, pentru a dobândi forță obligatorie, clauza penală, fiind o convenție accesorie, trebuie să îndeplinească și condițiile de validitate ale oricărei convenții, printre care se înscrie și acordul de voință al părților. Subliniindu-se că o asemenea clauză nu constituie o garanție pusă la îndemâna creditorului pentru realizarea creanței sale, ci o modalitate de evaluare a prejudiciului suferit în cazul întârzierii în executarea obligației, s-a arătat că, privită ca sancțiune, o atare convenție trebuie însoțită fără echivoc de cel cărui i se adresează, respectiv de debitorul obligației executată cu întârziere.

S-a relevat că, în măsura în care există obiecțiuni din partea debitorului cu privire la clauza penală, contractul nu este perfectat și sub acest aspect, încât nu se poate considera că între părți ar exista un raport juridic contractual care să constituie premisa răspunderii pentru

întârzierea în plată.

S-a decis că, în raport cu prevederile art.7, cu referire la art.11 din Legea nr.64/1995 republicată, privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, hotărârile judecătorului sindic, în exercitarea atribuțiilor sale, sunt definitive și executorii, putând fi atacate cu recurs la curtea de apel, astfel că, în această materie, împotriva deciziei irevocabile pronunțată în recurs de curtea de apel, nu se mai poate declara un nou recurs.

Făcându-se referire la dispozițiile art.251 și 252 din Codul comercial, s-a decis că, fie că privește o singură operațiune de comerț, fie un comerț întreg, asociațiunea în participațiune poate avea loc și pentru operațiunile făcute de necomercianți, astfel că ar fi greșit să se considere că o primărie nu poate fi parte a unui contract de asociere pe motiv că nu este comerciant, deoarece și necomercianții pot încheia asemenea contracte.

S-a considerat că primirea fără obiecțiuni a mărfii atrage și acceptarea implicită a prețului facturat, mai ales atunci când prețul este practicat în baza convenției părților, iar corecția valorii mărfii livrate cu indicele de inflație aferent perioadei de întârziere constituie, în sensul art.1082 din Codul civil, o modalitate de menținere a echilibrului contractual, în condițiile unei economii afectate de procesul inflaționist.

În legătură cu prevederile art.67 din Legea nr.31/1990 și ale art.43 din Codul comercial, referitoare la plata dividendelor, s-a apreciat că obligația de plată a acestora, asumată prin contractul de societate, devine exigibilă la momentul convenit de părți, iar în lipsa unei atari stipulații, la momentul depunerii bilanțului contabil, de îndată ce acesta a fost aprobat.

În aplicarea prevederilor art.32 alin.1 lit.c din Convenția CMR de la Geneva, s-a decis că acțiunile judiciare derivând din transporturile supuse acestei convenții se prescriu în termen de un an socotit de la expirarea termenului de trei luni de la data încheierii contractului de transport, un atare termen special de prescripție fiind aplicabil atât cărașului, cât și beneficiarului.

În legătură cu procedura prealabilă a încercării de soluționare a litigiului prin conciliere directă, s-a decis că nerespectarea unora dintre prevederile art.720 ind.1 din Codul de procedură civilă, în care este reglementată această procedură, atrage nulitatea concilierii numai dacă partea care o invocă dovedește că i s-a cauzat o vătămare.

Tot în legătură cu procedura concilierii directe, s-a apreciat că prezentarea reprezentanților părții la conciliere ca urmare a convocării primite și semnarea de către aceștia a procesului - verbal încheiat cu acea ocazie, fără a formula obiecțiuni cu privire la data fixată pentru conciliere, acoperă nerespectarea de către reclamantă a intervalului de timp, prevăzut în art.720 ind.1 din Codul de procedură civilă, pentru convocarea concilierii.

În interpretarea prevederii de la art.1 alin.2 din Decretul nr.167/1958, potrivit căreia "odată cu stingerea dreptului la acțiune privind un drept principal se stinge și dreptul la acțiune privind drepturile accesorii", s-a considerat că, pentru identitate de rațiune, odată cu întreruperea dreptului la acțiune privind plata prețului se întrerupe și prescripția dreptului la acțiune pentru dobânzi.

S-a considerat că acțiunea în excluderea asociațiilor dintr-o societate comercială este

inadmisibilă în situația în care societatea se află în lichidare judiciară, când nu se mai pune problema continuării activității societății, ci a lichidării bunurilor din patrimoniul acesteia, până la acoperirea creanțelor creditorilor.

În ceea ce privește creanțele neperformante preluate la datoria publică de către A.V.A.S., s-a decis că acestea au un privilegiu legal general, ceea ce impune acoperirea lor înaintea altor creanțe.

5. În materia contenciosului administrativ și fiscal, activitatea de judecată s-a desfășurat, începând de la 6 ianuarie 2005, în raport cu prevederile noii legi a contenciosului administrativ (Legea nr.554/2004).

Aplicarea în practică a dispozițiilor acestei legi a ridicat probleme de interpretare, generând și inerente soluții contradictorii atât în cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, cât și la curțile de apel.

Conformându-se dispozițiilor art.126 alin.3 din Constituția României și prevederilor art.18 alin.2 din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, Secția de contencios administrativ și fiscal a adoptat soluții de unificare a practicii în mai multe probleme, rezultate atât din aplicarea Legii nr.554/2004, cât și din legi privind alte domenii incidente contenciosului administrativ și fiscal.

În acest cadru, s-a hotărât că este inadmisibilă excepția de nelegalitate invocată în cadrul unor acțiuni formulate, după intrarea în vigoare a Legii nr.554/2004, cu privire la acte administrative cu caracter individual emise anterior intrării în vigoare a aceleiași legi, apreciindu-se că o altă soluție ar încălca principiul securității raporturilor juridice.

Cu privire la excepția de nelegalitate a dispozițiilor art.1.4. lit. B pct.2 paragraf ultim din Hotărârea Guvernului nr.498/2003 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare unitară a Legii nr.10/2001, în raport cu dispozițiile art.2 din legea susmenționată, s-a hotărât că acele dispoziții sunt nelegale, considerându-se că aprecierea dacă este "preluare abuzivă" a unui imobil, în sensul existenței sau nu a unui "titlu valabil", revine atributului exclusiv al instanței de judecată investită să soluționeze acțiunea în temeiul Legii nr.10/2001.

S-a decis, de asemenea, că prevederile pct.4 din Anexa la Ordinul nr. 1090/2003 al ministrului finanțelor publice și prevederile pct.2.2 și subpunctului 2.2.3 din Procedura de acordare a reducerii impozitului pe venit pentru construcția de locuințe, aprobată prin Ordinul nr.716/2004 al ministrului finanțelor publice, sunt nelegale în raport cu dispozițiile art.65 alin.4 din Ordonanța Guvernului nr.7/2001, deoarece prin introducerea dispoziției de obligare a solicitantului să prezinte o serie de documente, expres menționate și greu de obținut pentru a beneficia de facilitățile prevăzute în art.65 alin.4 din Ordonanța Guvernului nr.7/2001, aceste norme ar deveni lipsite de eficiență, ceea ce este contrar voinței legiuitorului.

Excepția de nelegalitate a dispozițiilor art.45 din Ordinul ministrului administrației și internelor nr.300/2004, în raport cu prevederile art.69 din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului, a fost considerată ca nefondată pe motiv că eliberarea polițistului din funcția de execuție prevăzută la art.45 din Ordinul nr.300/2004 nu reprezintă o situație de încetare a raporturilor de muncă și nici nu constituie o adăugare la cazurile de încetare a raporturilor de

serviciu reglementate de dispozițiile art.69 alin.1 din Legea nr. 360/2002.

Cu privire la interpretarea și aplicarea art.20 alin.1 din Legea nr.554/2004, în legătură cu momentul de la care începe să curgă termenul de declarare a recursului, Secția de contencios administrativ și fiscal s-a pronunțat unitar în sensul că termenul de recurs prevăzut de acest text de lege curge pentru toate părțile de la comunicare.

S-a mai stabilit că, pentru titlurile executorii emise potrivit Codului de procedură fiscală, competența de soluționare a contestațiilor la executare revine judecătoriei în circumscripția căreia se face executarea în temeiul art.169 din Codul de procedură fiscală raportat la art.373 alin. 2 din Codul de procedură civilă.

S-a considerat că, pentru titlurile executorii reprezentate de hotărâri judecătorești pronunțate de instanța de contencios administrativ, competența de soluționare a contestației la executare revine instanței care a soluționat fondul litigiului de contencios administrativ, în temeiul art.1 alin.1 lit.ș din Legea nr.554/2004 coroborat cu art.373 ind.1 Codul de procedură civilă.

S-a decis că întâmpinările formulate în baza art.95 alin.2 din Legea nr.94/1992 trebuie considerate contestații împotriva unui act administrativ, urmând a fi soluționate în raport cu prevederile Legii nr.554/2004, după cum actul a fost emis de o autoritate publică de nivel județean sau central.

În ceea ce privește competența de soluționare a litigiilor având ca obiect plata unor sume de bani reținute cu titlu de impozit prin neaplicarea cotei procentuale de reducere a impozitului în raport cu clasa acordată prin distincțiile "Meritul judiciar", s-a hotărât că aceasta revine tribunalului, conform art. 2 pct.1 lit.b ind.1 din Codul de procedură civilă, întrucât astfel de sume fac parte din categoria drepturilor salariale rezultând dintr-un raport de dreptul muncii.

S-a decis, de asemenea, că în litigiile având ca obiect excepția de nelegalitate a unui act administrativ este obligatorie participarea în proces a autorității ce a emis actul atacat. În acest context, respectarea a două dintre principiile fundamentale care guvernează procesul civil, al contradictorialității și dreptului la apărare, impune ca toate părțile să aibă posibilitatea de a participa la toate fazele procesuale și de a exercita căile de atac prevăzute de lege.

În ceea ce privește salarizarea cadrelor didactice, s-a hotărât că sunt nelegale dispozițiile Ordinului nr.3343 din 11 martie 2002 și Precizările Generale nr.19388 din 14 noiembrie 1997, acte administrative emise de Ministerul Educației și Cercetării, întrucât prin aceste norme s-a stabilit un alt sistem de calcul al salariului personalului didactic decât cel prevăzut de Legea nr.128/1997, la art.49 - 51, cu referire la noțiunea de salariu de bază și la modalitatea de calcul a adaosurilor și sporurilor.

S-a avut în vedere că, în cazul salarizării personalului didactic, noțiunea de salariu de bază cuprinde pe lângă salariul de bază al funcției didactice îndeplinite și sporuri sau adaosuri prevăzute de lege, ca fiind incluse în salariul de bază.

Contestarea unor creanțe bugetare, stabilite printr-un certificat de obligații fiscale, s-a considerat că trebuie făcută potrivit reglementărilor prevăzute în Codul de procedură fiscală și Legea nr.554/2004 privind contenciosul administrativ, formularea unei acțiuni în

constatarea inexistenței unei creanțe în temeiul art.111 Cod procedură civilă fiind inadmisibilă.

În ceea ce privește actele fiscale prin care se stabilește în sarcina unei persoane fizice sau juridice nerezidente obligația impunerii veniturilor realizate în România, s-a decis că acestea trebuie anulate în cazul în care se constată incidența dispozițiilor convențiilor bilaterale încheiate de România cu alte state pentru evitarea dublei impuneri, apreciindu-se că acestea se aplică prioritar față de dreptul intern, potrivit dispozițiilor Ordonanței Guvernului nr.83/1998.

În materie de concurență, s-a decis că, în cazul contravențiilor prevăzute în Legea nr.21/1996, care nu cuprinde o reglementare specială în privința termenului de prescripție al dreptului de a aplica sancțiunea, stabilirea amenzii contravenționale se prescrie în condițiile art.13 alin.1 și 2 din Ordonanța Guvernului nr.2/2001.

În cazul contravențiilor continue, s-a decis că termenul de 6 luni prevăzut în art.13 din Ordonanța Guvernului nr.2/2001 curge de la data constatării faptei, însă nu mai târziu de 6 luni de la data încetării acțiunii sau inacțiunii.

S-a considerat că a da o altă interpretare dispozițiilor art.13 alin.2 din Ordonanța Guvernului nr.2/2001 ar presupune acceptarea imprescriptibilității contravențiilor continue, ceea ce contravine principiilor generale care guvernează dreptul contravențional și care nu admite contravenția "perpetuă" și vinovăția "eternă".

În ceea ce privește admisibilitatea ordonanței președințiale având ca obiect suspendarea executării actului administrativ, s-a decis că este aplicabilă reglementarea cu caracter derogatoriu din materia contenciosului administrativ, care obligă partea interesată să urmeze o atare procedură, iar nu procedura prevăzută de normele dreptului comun, conținute în Codul de procedură civilă.

În litigiile având ca obiect anularea unor poziții din anexele la hotărârile adoptate de Guvern pentru atestarea domeniului public al unităților administrativ teritoriale, s-a decis că actul vătămător este hotărârea Guvernului iar nu hotărârile prealabile emise de autoritățile locale, considerându-se că hotărârea Guvernului este actul care schimbă regimul juridic aplicabil bunurilor și prin care se aduce atingere dreptului de proprietate al reclamantului.

Preocuparea permanentă pentru asigurarea unificării practicii judiciare, în această materie, a fost reflectată în publicarea lucrării "**Jurisprudența Secției de contencios administrativ și fiscal pe anul 2005**".

6. În materia dreptului procesual civil, s-a decis că, în cazul amânării pronunțării, lipsa încheierii în care au fost consemnate dezbaterele, care constituie parte integrantă a hotărârii, sau lipsa semnăturii judecătorului de pe această încheiere, atrage nulitatea hotărârii.

În ceea ce privește competența de soluționare a apelurilor declarate împotriva sentințelor pronunțate în materia fondului funciar, s-a considerat că aceasta revine tribunalului, iar nu curții de apel, după intrarea în vigoare a Legii nr.195/2004 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.58/2003 privind modificarea și completarea Codului de procedură

civilă.

În aplicarea prevederilor art.280 alin.5 raportat la art.581 din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că, până la soluționarea cererii de suspendare formulată odată cu apelul, instanța poate încuviința, prin ordonanță președințială, suspendarea executării vremelnice a hotărârii împotriva căreia apelul a fost declarat.

În cazul hotărârii în care s-a trecut eronat numele părții, s-a considerat că este justificată cererea de îndreptare a acesteia, chiar dacă eroarea s-a datorat indicării greșite a numelui de către parte, dispozițiile art.281 din Codul de procedură civilă necondiționând admisibilitatea unei atari cereri de existența unei erori din partea instanței.

S-a decis că acțiunea în nulitatea contractului prin care s-a vândut imobilul aflat în posesia chiriașului reclamant, terț față de contract, este personală și neevaluabilă în bani, încât competența materială de soluționare a acesteia revine judecătoriei potrivit art.1 alin.1 din Codul de procedură civilă.

Considerându-se că prevederile legale referitoare la contestația la executare au caracterul unor dispoziții speciale, ce derogă de la normele de drept comun, s-a decis că, în cazul în care actele de executare sunt întocmite de un executor judecătoresc fără competență, partea vătămată poate face contestație la executare, cu consecințele ce decurg din art.404 din Codul de procedură civilă, iar nu acțiune fondată pe art.105 alin.2 din același cod.

În legătură cu condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o cerere de recurs, s-a decis că semnarea acesteia de către consilierul juridic al societății comerciale recurente, fără să aibă mandat special dat de către reprezentantul legal al societății, cu mențiunea expresă de a declara și semna în numele reprezentantului cererea, atrage nulitatea recursului.

Prin alte decizii, s-a apreciat că neconcordanța dintre considerentele deciziei și dispozitiv echivalează cu nemotivarea acesteia.

Tot astfel, s-a decis că nemotivarea în drept a recursului și invocarea unor aspecte vizând netemeinicia pe fond a hotărârii atacate, fără să existe posibilitatea încadrării acestora în dispozițiile art.304 din Codul de procedură civilă, echivalează cu nemotivarea recursului declarat, iar lipsa semnăturii de pe cererea de recurs atrage nulitatea recursului pentru că, în absența ei, nu se poate stabili dacă a fost declarat de către persoana cu legitimare procesuală.

S-a mai decis că hotărârile pronunțate în aceeași cauză, în cicluri procesuale diferite, nu pot fi considerate *hotărâri potrivnice* în sensul art.322 pct.7 din Codul de procedură civilă.

S-a apreciat că recursul declarat de debitor împotriva hotărârii definitive a cărei executare silită s-a cerut nu suspendă cursul prescripției dreptului de a se cere executarea silită.

În legătură cu hotărârile având ca obiect luarea unor măsuri vremelnice, cum ar fi suspendarea procedurii de insolvență, s-a considerat că acestea nu au autoritate de lucru judecat în ceea ce privește soluționarea fondului, iar ca urmare nu sunt hotărâri potrivnice în sensul art.322 pct.7 din Codul de procedură civilă.

În cazul contestației în anulare, s-a considerat că greșelile materiale la care se referă art.318

din Codul de procedură civilă trebuie să fie evidente și săvârșite de instanță ca urmare a omiterii ori confundării unor elemente sau date materiale esențiale din dosarul cauzei iar nu datorită unor greșeli de judecată.

În materia termenului de exercitare a căii de atac a apelului, s-a decis că acest termen curge de la data comunicării hotărârii apelate chiar și atunci când comunicarea s-a făcut odată cu somația de executare.

V. Conchizând, se impune să se scoată în evidență că Înalta Curte de Casație și Justiție a reușit, prin eforturi constante, să aducă la îndeplinire în condiții remarcabile importante atribuții ce i-au revenit pe linia asigurării interpretării corecte și unitare a legilor pe întreg teritoriul țării, precum și în promovarea măsurilor luate pentru realizarea reformei în justiție.

În acest cadru, se subliniază și preocuparea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru perfecționarea legislației, concretizată în propunerile făcute în vederea modificării și completării Codului de procedură civilă, ce s-au finalizat prin modificările de competență aduse prin Legea nr.219/2005, în propunerile aduse proiectului Legii pentru modificarea și completarea Codului penal, precum și pentru modificarea și completarea altor legi, în propunerile pentru un nou Cod penal, propunerile de modificare și completare aduse Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, Legii nr.304/2004 privind organizarea judiciară și Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii.

Această preocupare este reflectată și în inițiativa ce s-a finalizat prin Legea nr.128/2005 pentru aprobarea plății cotizației anuale de participare a Înaltei Curți de Casație și Justiție a României la Asociația Înalțelor Jurisdicții de Casație ale țărilor care utilizează parțial limba franceză (A.H.J.U.C.A.F.) și Legea nr.152/2005 pentru aprobarea participării Înaltei Curți de Casație și Justiție a României, în calitate de observator, la Asociația "Rețeaua Președinților Curților Supreme de Justiție ale Uniunii Europene", ale căror proiecte au fost elaborate de Înalta Curte de Casație și Justiție.

Modificările intervenite în competența de judecată, ca urmare a intrării în vigoare a dispozițiilor Legii nr.219/2005, au redus substanțial, deși încă nu suficient, volumul cauzelor aflate pe rolul instanței supreme, ceea ce a permis reducerea semnificativă a termenelor de soluționare a cauzelor, creșterea calității activității proprii de control judiciar, precum și accentuarea preocupărilor pe linia realizării unității de practică.

Cu toate că actuala competență de judecată, încă prea copleșitoare, nu permite suficienta aprofundare a tuturor pieselor din dosare și nici examinarea cu responsabilitate necesară a problemelor de drept ce se ivesc, totuși deciziile pronunțate la nivelul instanței supreme reflectă, prin justetea soluțiilor și acuratețea considerentelor, un progres constant în creșterea calității actului de justiție.

Ca și în anii precedenți, îndeplinirea actului de justiție de către instanța supremă a prezentat aceleași aspecte de vulnerabilitate, constând în durata insuficient de rezonabilă a unor procese, determinată de numărul prea mare de cauze pe rol.

Realizarea reformei în justiție, în concepția concretizată prin modificările și completările de ordin legislativ promovate prin prevederile Legii nr.247/2005, impune analizarea în continuare a competențelor de judecată ce revin instanțelor și organizarea acestora în așa fel

încât să fie instituit un cadru mai suplu pentru realizarea actului de justiție.

Lipsa timpului necesar pentru reflecție și aprofundarea problemelor ivite în activitatea practică, de aplicare a legii, a continuat să frâneze realizarea unității de jurisprudență.

Remedierea acestei situații nu se va putea asigura decât prin reducerea, în continuare, a numărului cauzelor aflate pe rolul instanței supreme, ceea ce nu se va putea realiza decât prin modificarea corespunzătoare a competenței sale de judecată.

Este de subliniat că, în condițiile menținerii actualei competențe, volumul cauzelor pe rol va continua să rămână ridicat, ceea ce va face să se depășească în continuare, în multe dosare, termenul rezonabil de judecată la care se face referire în art.6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale și în art.21 alin.3 din Constituția României.

De aceea, este necesar să fie examinată posibilitatea unei noi reduceri a competenței de judecată a instanței supreme, pentru ca aceasta să-și poată concentra eforturile atât în scopul realizării propriului act de justiție la nivelul de exigență impus de poziția sa în ierarhia instanțelor judecătorești, cât și în vederea accentuării rolului îndrumător al deciziilor sale.

Lipsa de săli de ședință corespunzătoare și de spații suficiente pentru cabinetele judecătorilor, pentru arhive și birourile necesare magistraților - asistenți și personalului auxiliar de specialitate, a influențat negativ realizarea lucrărilor la nivelul firesc de exigență.

Dobândirea spațiilor necesare realizării în bune condiții a actului de justiție și, mai ales, o reglementare mai rațională a competențelor de judecată, concomitent cu preocuparea forului legislativ de a asigura elaborarea cât mai adecvată și cu preocupare pentru consecvență, a actelor normative, vor da posibilitate instanței supreme să-și îndeplinească importante atribuții ce-i revin la nivelul actualelor cerințe.